Kurtna Suurjärv. Foto: Tiit Kaljuste

Külastuskorraldus

Iisaku looduskeskuses, Alutaguse rahvuspargi külastuskeskuses on püsinäitus piirkonna loodusest ja kestlikust eluviisist, pakutakse mitmesuguseid õppeprogramme.

Kauksi külastuskeskuses on püsinäitus maakonna loodusest ja metsa majandamisest, pakutakse mitmesuguseid õppeprogramme.

Iisaku kihelkonnamuuseumis tutvustatakse piirkonna ajalugu, loodust ja kultuuripärandit.

Smolnitsa luited Peipsi rannal. Foto: Anne-Ly Feršel

Külastaja meelespea

- Eramaal võid viibida päikesetõusust loojanguni, kui ei tekita kahju maavaldajale.
- Tarastatud / tähistatud eramaal liikumiseks on vaja omaniku luba.
- Mootorita ujuvvahendiga võib sõita siseveekogudel, va raba- ja Kõnnu järvedel.
- Mootorsõidukiga liikle ainult selleks ettenähtud teedel ja pargi ainult parklasse. Lõket teha ja telkida võid ainult selleks ettevalmistatud ja tähistatud kohas.
- Lõkkematerjaliks ära kasuta kasvavaid puid ja põõsaid.
- Tuleohtlikul ajal on lõkke tegemine keelatud ka lõkkealustel.
- Hoolitse, et veekogusse ei satuks pesuvahendeid ja ainevahetusjääke.
- Kõik loodusesse kaasa võetud lemmikloomad ohustavad metsloomi, seepärast hoia nad alati rihmas.
- Korjata võid marju, seeni ja muid metsaande, mis ei ole looduskaitse all.
- Tegutse looduses endast jälgi jätmata.
- Kui näed looduse või külastusobjektide kahjustamist, teavita sellest Keskkonnainfo tasuta telefonil: 1313.

Kaitseala valitseja

Keskkonnaamet
Narva mnt 7a, Tallinn
Tel: +372 680 7438
www.keskkonnaamet.ee
https://www.kaitsealad.ee/est/alutaguse-rahvuspark

Rahvuspargi külastuse korraldaja

RMK külastuskorraldusosakond
Põhja-Eesti piirkond
Tel: +372 56815722
www.rmk.ee
kauksi.looduskeskus@rmk.ee

Trükise koostaja: Anne-Ly Feršel
Esikaane foto: Poruni jõgi, Anne-Ly Feršel
Disain: Areal Disain OÜ
Kaart ja küljendus: Tiit Kaljuste | Folialis OÜ

© Keskkonnaamet 2019

ALUTAGUSE RAHVUSPARK

Alutaguse rahvuspark

Ida-Virumaa

ALUTAGUSE RAHVUSPARK

- Alutaguse rahvuspark on loodud Ida-Eestile omaste ulatuslike soo-, metsa- ja rannikumaastike ning kultuuripärandi kaitseks ja tutvustamiseks.
- Alutaguse rahvuspark (44 331 ha) paikneb peamiselt Alutaguse vallas.
- Alutaguse rahvuspark moodustati 2018. aastal 11 kaitseala – Puhatu, Agusalu, Muraka ja Selisoo loodushoiuala; Kurtna, Smolnitsa, Jõuga, Iisaku, Struuga ja Mäetaguse maastikukaitseala ning Narva jõe ülemjooksu hoiuala – põhjal.
- Alutaguse rahvuspark kuulub Euroopa kaitsealade võrgustikku Natura 2000.
- Agusalu ning Muraka soo kuuluvad rahvusvahelise tähtsusega Ramsari mõgalade hulka.

Alutaguse rahvuspark hõlmab valdava osa Alutaguse madalikust. Piirkonna eripäraks on läbi aegade olnud hõre inimasustus ja kõrge loodusmaastiku osakaal. Rahvuspargi tuumiku moodustavad ulatuslikud soo- (23 855 ha ehk 54%) ja metsamaastikud (18759 ha ehk 42 %). Üldiselt tasaseel alal looval vaheldusliikust mõhnastikud ja oosistikud ning luitestikud.

Alutaguse rahvuspargi loodusmaastikud on elupaigaks paljudele haruldastele liikidele. Siin on Eestis haruldaseks muutnud **lendorava, rabapüü ja must-toonekure** elupaigad. Piirkonnas võib kohata viit kotkaliiki, samuti habekakku ja rabapistrikku. Läbi Alutaguse kulgevad paljude liikide, sh hundi, karu ja ilvese ränded Eesti ja Venemaa vahel.

Rabapüüd. Foto: Anu Soomets

Muraka raba. Foto: Tiit Kaljuste

Eesti soostikest suurim on rahvuspargis asuv Puhatu soostik. Puhatu servas asuva Poruni jõe kaldail kasvab vääntusliikke põlismetsaillelisi metsi. Puhatu ja Agusalu soostik on üks viimaseid suuri siirdesooalaisi Eestis.

Eesti ainsad mandriliited e kriivad asuvad Agusalu ja Puhatu soostikus. Kriivad vahelduvad järsult vaikeste soodalaõega, moodustades soostikes viirulisi maastikumustrelid. Kõrged ja kitsad liivaseljandikud on justkui sillad raskestilabitavates soomaastikes, neil kasvab vanu loodusläheda-sisi metsi, enamasti õõmme- ja palumäننikud.

Eesti sookaitse sai alguse Ratva rabast, kui 1938. aastal loodi sinna kõtkaste kaitseks reservaat.

Eesti pikim liivarand ja luitestik (40 km) jääb Peipsi põhjarannikule. Peipsi põhjaranniku liivaterad tekitavad hõõrdudes helli, moodustades nn „laulva liiva".

Eesti suurima voolulhulaga Narva jõe ülemjooksule, Vasknarva ja Karoli vahele on kujunenud unikaalne, vanajõgede ja lopsakate luhanititudega maastik.

Eesti suurima järvede tihedusega maastikus, Kurtna mõhnastikus, on ligi 40 järve. Nende seas on eriti väärtuslikke, haruldaste liikidega järvi, näiteks Valgejärv.

Euroopa üks põhjapoolsemaid tammikuid on Mäetaguse tammik, kus kasvavad kuni 300 aastat vanad, laia võraga ja elustikurikkad puud.

Eesti Kõrgemaid oose on Iisaku oos, mille Kõrgeim osa, Tõnivere mägi, on 94 m ümp. Oosil kasvavas metsas elavad haruldased lendoravad.

Kriivad ilmuilennult. Foto: Maa-amet

Kultuuripärand

Alutaguse on mitmes mõttes piiriala, kus sajandite jooksul kohtuvad eesti, vadja ja vene kultuurid, keel ja religioon. Kuni 14. sajandini elasid piirkonnas põhilisel **vadjalased**, kelle suurim kääbaskalmistu asub Jõugal. Aja jooksul segunesid Narva jõe ääres venelastega ja Alutaguse südames eestlastega. Iisaku piirkonnas tekkis omapärane, kuid tänaseks kadunud rahvakild – **polüvernikud**.

Liisaks Kaleripoja lugudele on Alutaguse rikkalik pärimus ka Jumalaemast, vene vägilasest Dobrõnjast, vürstinna Olgast, Põhjasõjast ja Karl XII-st, kelle kullast tõld uppus Jõuga järve. Mäetaguse ja Kuremäe kandis on väikeselohulised kultuskivid ning Metskülas pikima kasutusajaga rauasulatuskoht Eestis. VaskNarvas, Narva jõe lähtes asuvad Eestis ainulaadsed buunid ehk põlktammid.

Iisaku naine

2 x Iisaku Museum

Polüvernikud

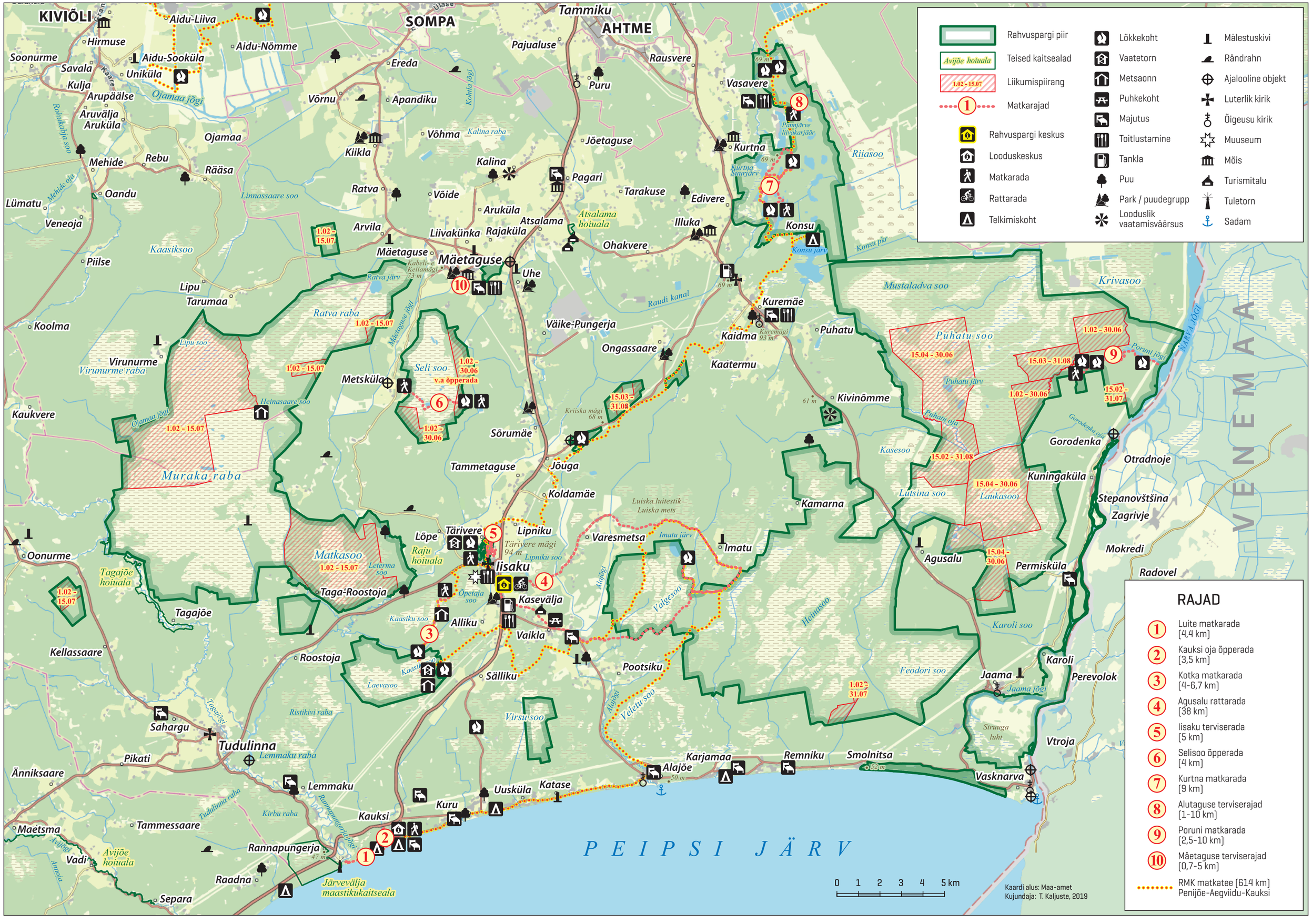
Rahvuspargi piir
Avijõe hoiuala
Teised kaitsealad
1.02 - 15.07
Liikumispiirang
Matkarajad
Rahvuspargi keskus
Looduskeskus
Matkarada
Rattarada
Telkimiskoht
Lõkkekoht
Vaatetorn
Metsaonn
Puhkekoht
Majutus
Toitlustamine
Tankla
Puu
Park / puudegrupp
Looduslik vaatamisväärsus
Mälestuskivi
Rändrahn
Ajalooline objekt
Luterlik kirik
Õigeusu kirik
Muuseum
Mõis
Turismitalu
Tuletorn
Sadam
RAJAD
1 Luite matkarada (4,4 km)
2 Kauksi oja õpperada (3,5 km)
3 Kotka matkarada (4-6,7 km)
4 Agusalu rattarada (38 km)
5 Iisaku terviserada (5 km)
6 Selisoo õpperada (4 km)
7 Kurtna matkarada (9 km)
8 Alutaguse terviserajad (1-10 km)
9 Poruni matkarada (2,5-10 km)
10 Mäetaguse terviserajad (0,7-5 km)
RMK matkatee (614 km) Penijõe-Aegviidu-Kauksi
PEIPSI JÄRV
VENEMAA
0 1 2 3 4 5 km
Kaardi alus: Maa-amet
Kujundaja: T. Kaljuste, 2019
KIVIÕLI
SOMPA
AHTME
Tammiku
Mäetaguse
Iisaku
Tudulinna
Kauksi
Kuru
Rannapungerja
Järveväljа maastikukaitseala
Avijõe hoiuala
Atsalama hoiuala
Raju hoiuala
Matkasoo
Muraka raba
Ratva raba
Seli soo
Mustaladva soo
Puhatu soo
Laukasoo
Krivasoo
Riiasoo
Kaasiksoo
Linnassaare soo
Heinasoo
Valgesoo
Veletu soo
Virsu soo
Feodori soo
Karoli soo
Lutsina soo
Kasesoo
Gorodenka
Otradnoje
Kuningaküla
Stepanovštšina
Zagrivje
Mokredi
Radovel
Permisküla
Karoli
Perevolok
Jaama
Vtroja
Vasknarva
Smolnitsa
Remniku
Karjamaa
Alajõe
Katase
Uusküla
Kuremäe
Kurtna
Konsu
Puhatu
Kivinõmme
Kamarna
Imatu
Agusalu
Varesmetsa
Lipniku
Tärivere
Lõpe
Kaseväljа
Vaikla
Alliku
Taga-Roostoja
Roostoja
Tagajõe
Kellassaare
Sahargu
Pikati
Lemmaku
Tammessaare
Maetsma
Vadi
Raadna
Separa
Änniksaare
Oonurme
Metsküla
Sõrumäe
Tammetaguse
Jõuga
Koldamäe
Väike-Pungerja
Ongassaare
Kaidma
Kaatermu
Pootsiku
Sälliku
Ohakvere
Illuka
Edivere
Tarakuse
Pagari
Jõetaguse
Puru
Pajualuse
Rausvere
Vasavere
Kiikla
Võhma
Kalina
Aruküla
Ratva
Võide
Arvila
Liivakünka
Rajaküla
Uhe
Apandiku
Võrnu
Ereda
Aidu-Liiva
Aidu-Nõmme
Aidu-Sooküla
Uniküla
Hirmuse
Soonurme
Savala
Kulja
Arupäälse
Aruvälja
Aruküla
Mehide
Rebu
Rääsa
Oandu
Lümatu
Veneoja
Piilse
Lipu
Tarumaa
Koolma
Virunurme
Kaukvere
Oonurme